

حقوق بین الملل خصوصی

(کلیات، تابعیت، اقامتگاه و وضعیت بیگانگان)

www.ketab.ir

دکتر محمد مهدی کریمی نیا

سرشناسه:	کریمی نیا، محمدمهدی، ۱۳۴۴
عنوان و نام پدیدآور:	حقوق بین الملل خصوصی (کلیات، تابعیت، اقامتگاه و وضعیت بیگانگان) / محمدمهدی کریمی نیا.
مشخصات نشر:	قم، مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی (ع)، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری:	۵۳۶ ص.
شابک:	978-964-195-500-9
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
موضوع:	حقوق بین الملل خصوصی
رده بندی کنگره:	۱۳۹۰ ح-۷/ک۴/ک۷۰۴۰
رده بندی دیویی:	۳۴۰/۹
شماره کتابشناسی ملی:	۲۵۱۰۵۲۲

حقوق بین الملل خصوصی (کلیات، تابعیت و وضعیت بیگانگان)

مؤلف: دکتر محمدمهدی کریمی نیا

چاپ اول: ۱۳۹۰ ش / ۱۴۳۲ ق

ناشر: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی (ع)

چاپ: فاضل • قیمت: ۸۲۰۰۰ ریال • شمارگان: ۱۰۰

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

مراکز فروش:

● قم، میدان شهدا، خیابان حجتیه، رویه روی مدرسه حجتیه، فروشگاه مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی (ع). تلفکس: ۰۲۵۱۷۷۳۰۵۱۷

● قم، بلوار محمدامین، سه راه سالاریه، جنب جامعه العلوم، فروشگاه مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی (ع). تلفن: ۰۲۵۱۲۱۳۳۱۰۶ - فکس: ۰۲۵۱۲۱۳۳۱۴۶

www.miup.ir

E-mail: Admin@miup.ir

www.eshop.miup.ir

Root@miup.ir

سخن ناشر

برنامه‌ریزی آموزشی باید امری پویا و متناسب با دگرگونی‌هایی باشد که در ساختار دانش و رشته‌های علمی پدید می‌آید. تحولات اجتماعی، نیازهای نوظهور فراگیران و مقتضیات جدید دانش، اطراعات، مهارت‌ها، گرایش‌ها و ارزش‌های نوینی را فرا می‌خواند که پاسخ‌گویی به آنها، ایجاد روش‌های تحصیلی جدید و تربیت نیروهای متخصص را ضروری می‌نماید. گسترش فرهنگ‌های سلطه‌گر جهانی و جهانی‌شدن فرهنگ، در سایه رسانه‌های فرهنگی و ارتباطی، مشکلات و نیازهای نوظهوری را پیش رو گذارده است که رویارویی منطقی با آنها، در پرتو آراستن افراد به اندیشه‌های بارور، ارزش‌های متعالی و رفتارهای منطقی که در قالب موقعیت‌های رسمی آموزشگاهی، با ایجاد رشته‌ها و متون جدید و گسترش دامنه آموزش‌ها و مهارت‌ها و تربیت سازمان‌یافته صورت گیرد امکان‌پذیر است.

بالندگی مراکز آموزشی در گرو نظام آموزشی استوار، قاعده‌مند و تجربه‌پذیر است که در آن، برنامه‌های آموزشی، متن‌های درسی و استادان، ارکان اصلی به شمار می‌آیند؛ همچنین بالندگی برنامه آموزشی به هماهنگی آن با نیاز زمان، استعداد علم‌آموزان و امکانات موجود، وابسته است؛ چنان‌که استواری متن‌های درسی به ارائه تازه‌ترین

دستاوردهای علم در قالب نوترین شیوه‌ها و فناوری‌های آموزشی است. بازنگری متن‌ها و شیوه‌های آموزشی و به‌روز کردن آنها به حفظ نشاط علمی مراکز آموزشی کمک می‌رساند.

حوزه‌های علوم دینی به برکت انقلاب شکوهمند اسلامی، سالیانی است که در اندیشه اصلاح ساختار آموزشی و بازنگری متون درسی‌اند. جامعه المصطفی (ع) العالمية، به عنوان بخشی از این مجموعه که رسالت آموزش و پرورش دانش‌پژوهان غیرایرانی را برعهده دارد، با ارج نهادن به تلاش‌های صورت گرفته و خوشه‌چینی از خرمن دانش عالمان گران‌قدر، بر آن شد تا با بهره‌گیری از سیره‌های جدید آموزشی و تازه‌ترین دستاوردهای علمی به آماده‌سازی نوشتارهای علمی بپردازد.

نگارش و نشر افزون بر ۱۵۰ عنوان متن درسی و بیش از ۳۰۰ نگاشته در موضوعات گوناگون علوم دینی، با زبان‌های زنده دنیا، برآیند این تلاش است. نوشتار حاضر با عنوان حقوق بین الملل خصوصی، حاصل تلاش علمی و درخور تقدیر جناب دکتر محمد مهدی کریمی‌نیا است.

مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی (ع) از نگارنده گرانمایه و سایر فرزاندگانی که در به ثمر رسیدن این اثر، بذل عنایت کرده‌اند، سپاسگزاری می‌کند. در پایان، فرهیختگان دانشور را به یاری خواننده، چشم امید به نقد و نظر آنان دوخته‌ایم.

مرکز بین‌المللی
ترجمه و نشر المصطفی (ع)

سخن پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ

حوزه‌های علمی در تلاش و صف‌ناپذیر خود در طول تاریخ، همواره تعلیم و تربیت شاگردان را جزو رسالت‌های اصیل خود قرار داده و بدین وسیله، معارف فاخر اسلام و علوم اهل بیت را از نسل به نسل به دست ما رسانیده‌اند و به همین سبب، به کتاب‌های آموزشی توجه داشتند.

گسترش فناوری، پیشرفت شگرفی را در عرصه علم پدید آورده است. در دنیای امروز، آگاهی‌های مورد نیاز بشر در تمام عرصه‌ها، به سرعت دست‌یافتنی است. شیوه‌های سنتی و انبوه‌خوانی جای خود را به روش‌های نوین آموزشی داده است که این دگرگونی‌ها در پی رسیدن هرچه سریع‌تر به اهداف آموزشی است.

جامعه المصطفی ﷺ العالمية نهادی حوزوی است که تعلیم و تربیت فراگیران غیرایرانی را در حوزه علوم اسلامی برعهده دارد. افراد زیادی از ملیت‌های گوناگون در سطوح مختلف آموزشی و در رشته‌های متنوع علوم اسلامی و انسانی در این دانشگاه تحصیل می‌کنند. دانش و بینش اسلامی طلاب غیرایرانی، با توجه به تنوع منطقه‌ای و کشوری، تفاوت‌هایی دارد؛ همین امر

جامعه‌المصطفی (علیه السلام) العالمية را به تدوین نگاشته‌های نوین و هماهنگ با گسترده‌گی و گوناگونی ملیت‌ها وامی‌دارد.

بزرگان و اندیشمندان حوزوی، به‌ویژه امام‌خمينی (علیه السلام) و مقام معظم رهبری (دام‌ظله) همواره تأکید داشته‌اند که آموزش‌های حوزوی با شیوه‌های جدید و مبتنی بر روش‌های استنباط فقه جواهری تدوین شود و رو به شکوفایی بشتابد. مقام معظم رهبری (دامت برکاته) در سال هشتمادوشش، در جمع روحانیون فرمود: «شتاب علم در این بیست‌سالی که گذشت، یقیناً به مراتب کمتر از شتاب علم و پیشرفت فناوری در بیست‌سالی است که پیش روی ماست... در مورد کتاب درسی باید عبارت را آن‌چنان واضح بیان کنیم تا کسی که دنبال فهم مطلب است، بتواند به راحتی آن را بفهمد... بزرگان باید توجه شود که سطح مطلب پایین نیاید».

به لطف پروردگار، پس از انقلاب اسلامی ایران، ظرفیت مناسبی در اختیار محیط‌های علمی قرار گرفت.

جامعه‌المصطفی (علیه السلام) العالمية در پرتو معارف امام‌بیست (علیه السلام) و به برکت انقلاب شکوهمند اسلامی، به منظور تحول در نظام آموزشی، با بهره‌گیری از گروه‌های علمی، آموزشی و پژوهشی و نیز سازماندهی متون درسی و با نگاهی ویژه به اقتضائات خاص منطقه‌ای و بین‌المللی این نهاد، تدوین متون درسی متناسب برای نظام آموزشی را از مأموریت‌های ویژه پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی (علیه السلام) قرار داد.

این پژوهشگاه، تجربه ارزشمندی از تحقیقات تدوین متون را در خود جای داده است و با اتکا به تجربه مجموعه‌های تدوین متون دو سازمان پیشین، یعنی «مرکز جهانی علوم اسلامی» و «سازمان حوزه‌ها و مدارس علمیه خارج کشور»، به شکوفایی جدیدی در تولید علم دست یافته است.

چاپ بیش از ۱۵۰ نوشتار آموزشی در داخل و خارج از کشور و

آماده‌سازی بیش از ۲۰۰ متن و جزوه درسی، بخشی از فعالیت‌های علمی در عرصه تدوین متون درسی است که امید است با عنایات الهی و توجهات حضرت ولی عصر علیه السلام سهمی کوچک در گسترش فرهنگ و معارف اسلام ناب محمدی صلی الله علیه و آله به‌شمار آید.

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی صلی الله علیه و آله با قدردانی از فعالیت‌های گذشتگان و با هدایت و نظارت مدیریت برنامه‌ریزی آموزشی و نیز همکاری گروه‌های علمی پژوهشکده‌ها، بر آن است که برای تأمین نیازهای آموزشی با معیارهای پیشرفته متون درسی، ادامه‌دهنده این جریان مبارک باشد.

نوشتار پیش‌بر که با عنوان حقوق بین‌الملل خصوصی برای دوره کارشناسی رشته حقوق نگارش یافته است، حاصل تلاش ارزشمند جناب آقای دکتر محمدمهدی کریمی‌نیا است. ایشان و دیگر فرزانه‌گانی که در به ثمر رسیدن این اثر نقش داشته‌اند، صمیمانه سپاسگزاری می‌شود.

در پایان، پیشاپیش از خوانندگان ارجمندی که به ارسال نظرات سازنده خویش ما را در زدودن کاستی‌های این اثر، یاری می‌رسانند، قدردانی می‌کنیم.

جامعة المصطفی صلی الله علیه و آله العالمية

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی صلی الله علیه و آله

فهرست

پیشگفتار.....	۱۹
۱. کلیات (۱): تعریف، مشخصات و نایدهای حقوق بین الملل خصوصی.....	۲۳
۱. تعریف حقوق بین الملل خصوصی.....	۲۳
۲. عامل مرز در حقوق بین الملل خصوصی.....	۲۵
۳. انتخاب نام حقوق بین الملل خصوصی.....	۲۷
الف) تعارض قوانین.....	۲۷
ب) حقوق بین الملل خصوصی.....	۲۷
۴. مشخصات حقوق بین الملل خصوصی.....	۲۸
الف) بین المللی بودن آن.....	۲۸
ب) خصوصی بودن آن.....	۲۹
ج) استقلال و تازگی موضوعات آن.....	۲۹
د) تأثیرپذیری.....	۲۹
۵. فواید حقوق بین الملل خصوصی.....	۲۹
الف) فواید عملی.....	۳۰
ب) فواید علمی.....	۳۵
۲. کلیات (۲): منابع حقوق بین الملل خصوصی.....	۴۹
۱. منابع داخلی حقوق بین الملل خصوصی.....	۵۰
الف) قانون.....	۵۰
ب) رویه قضایی.....	۵۲
ج) عرف.....	۵۴
د) عقاید علمای حقوق (دکترین حقوق).....	۵۶

۵۶	۲. منابع بین المللی حقوق بین الملل خصوصی
۵۶	الف) عهدنامه های بین المللی
۷۱	ب) رویه قضایی بین المللی
۷۲	ج) عرف بین المللی
۷۳	د) اصول کلی بین المللی
۸۳	۳. منابع حقوق بین الملل خصوصی اسلامی؛ تابعیت
۸۳	۱. منابع حقوق بین الملل خصوصی اسلامی
۸۳	الف) قرآن کریم
۸۵	ب) سنت
۸۶	ج) اجماع
۸۶	د) عقل
۸۸	ه) عرف بین المللی
۹۰	و) احکام حکومتی
۹۱	ز) شریعت ها و کتاب های آسمانی دیگر
۹۱	ح) معاهدات
۹۲	۲. تابعیت
۹۲	الف) تعریف تابعیت
۹۳	ب) توصیف تابعیت
۹۵	ج) رابطه تابعیت و ملیت
۹۶	د) شرایط تحقق تابعیت
۹۷	ه) اصول و مبانی تابعیت
۹۹	و) موارد تخلف از اصول تابعیت
۱۱۱	۴. دلایل بی تابعیتی، تابعیت مضاعف و روش خون و خاک
۱۱۱	۱. دلایل بی تابعیتی
۱۱۲	الف) تفاوت قوانین
۱۱۲	ب) پناهندگی و مهاجرت
۱۱۳	ج) در اثر مجازات
۱۱۴	د) قانون خاص
۱۱۵	ه) تخیر
۱۱۵	و) اراده شخص
۱۱۶	ز) رد یا ترک تابعیت قبلی و دریافت نکردن تابعیت جدید
۱۱۶	۲. راه های رفع مشکل بی تابعیتی
۱۱۶	الف) اعطای امتیازات ویژه
۱۱۶	ب) اعطای تابعیت از دست رفته
۱۱۷	ج) رفتار با فاقدان تابعیت، همانند آوارگان

۱۱۷	 (د) عدم مجازات
۱۱۸	 (ه) تابعیت محل تولد
۱۱۸	 ۳. علل پیدایش تابعیت مضاعف
۱۱۸	 الف) اختلاف سیستم‌های پذیرفته‌شده
۱۱۹	 ب) کسب تابعیت جدید
۱۲۰	 ج) تابعیت مضاعف در اثر ازدواج
۱۲۰	 د) انتقال تابعیت از پدر و مادر با تابعیت گوناگون
۱۲۱	 ه) تابعیت مضاعف، نتیجه تفسیر مختلف از معاهدات
۱۲۱	 ۴. راه‌های رفع یا جلوگیری از تابعیت مضاعف
۱۲۴	 ۵. اقسام تابعیت
۱۲۵	 ۶. اقسام تابعیت مبدأ (اصلی، تولدی)
۱۲۵	 الف) روش خون (نسب) و دلایل طرفداران آن
۱۲۷	 ب) روش خاک (زادگاه) و دلیل طرفداران آن
۱۳۰	 ج) مقایسه میان دو روش خون و خاک
۱۳۲	 ۷. قاعده «پیوستگی تابعیت»
۱۴۷	 ۵. اصل «تغییر تابعیت»، «تابعیت شرطی» و «تابعیت مبدأ» در ایران
۱۴۷	 ۱. اصل «تغییرپذیری تابعیت»
۱۴۸	 الف) پذیرش اصل تغییرپذیری تابعیت در حقوق بین‌الملل
۱۴۹	 ب) اقسام تغییر تابعیت
۱۵۷	 ۲. تابعیت مؤثر
۱۵۸	 ۳. تابعیت مبدأ (اصلی، تولدی) در ایران
۱۶۰	 الف) اعمال روش خون، طبق قانون ایران
۱۶۵	 ب) اعمال روش خاک، طبق قانون ایران
۱۷۹	 ۶. تابعیت اکتسابی
۱۷۹	 اقسام تابعیت اکتسابی
۱۸۰	 الف) تابعیت اکتسابی فرزندان خردسال
۱۸۳	 ب) تابعیت اکتسابی همسر مردی که تابعیت ایران را دریافت کرده است
۱۸۵	 ج) کسب تابعیت، بر اثر جدا شدن بخشی از سرزمین
۱۸۷	 د) تابعیت اکتسابی زن در اثر ازدواج
۱۹۹	 ه) تابعیت اکتسابی در اثر تقاضای شخص (تابعیت تحصیلی)
۲۱۷	 ۷. دریافت تابعیت ایران
۲۱۸	 ۱. شرایط دریافت تابعیت ایران
۲۱۹	 الف) شرط اهلیت
۲۲۰	 ب) شرط اقامت

- ج) شرط اخلاقی ۲۲۳
- د) شرط توانایی مالی ۲۲۴
- ه) شرط قانونی ۲۲۵
۲. تشریفات دریافت تابعیت جمهوری اسلامی ایران ۲۲۵
۳. آثار دریافت تابعیت جمهوری اسلامی ایران ۲۲۸
- الف) آثار دریافت تابعیت، نسبت به فرزندان خردسال ۲۲۹
- ب) آثار دریافت تابعیت، نسبت به فرزندان بزرگسال ۲۲۹
- ج) آثار دریافت تابعیت، نسبت به زن ۲۳۰
- د) آثار دریافت تابعیت ایران، نسبت به خود شخص (حقوق و تکالیف) ۲۳۰
۸. از دست دادن تابعیت ۲۴۵
۱. راه‌های از دست دادن تابعیت ۲۴۶
- الف) جدا شدن بخشی از خاک یک کشور ۲۴۶
- ب) از دست دادن تابعیت در اثر مجازات (سلب تابعیت) ۲۴۷
- ج) از دست دادن تابعیت در اثر ازدواج ۲۴۸
- د) ترک تابعیت در اثر تقاضای خود شخص ۲۴۹
- ه) رد تابعیت ایران ۲۵۰
۲. شرایط ترک تابعیت قانونی ایران ۲۵۲
- الف) شرایط ماهوی ترک تابعیت ایران ۲۵۲
- ب) شرایط صوری ترک تابعیت ایران ۲۵۶
۳. ترک تابعیت ایران بدون رعایت قانون ۲۵۶
۹. آثار ترک تابعیت ایران ۲۷۵
۱. اثر ترک تابعیت نسبت به خود شخص ۲۷۵
۲. اثر ترک تابعیت ایران، نسبت به خانواده شخص (زن و فرزندان) ۲۷۶
۳. اثر ترک تابعیت زن ایرانی بی‌شوهر بر روی فرزندان ۲۷۸
۴. آثار ترک تابعیت غیرقانونی ایران ۲۷۹
- الف) اعتبار نداشتن تابعیت خارجی آنان ۲۷۹
- ب) فروش دارایی‌های غیرمنقول آنان ۲۸۰
- ج) محرومیت از شغل‌های دولتی ۲۸۰
۵. موارد ترک تابعیت قانونی، بدون رعایت ماده ۹۸۹ قانون مدنی ۲۸۱
- الف) موارد خروج از تابعیت در ایران در فاصله سنی هجده تا نوزده سالگی ۲۸۱
- ب) موارد خروج از تابعیت ایران در پیوند با ازدواج یا انحلال ازدواج ۲۸۲
۶. بازگشت به تابعیت ایران ۲۸۲
۱۰. تابعیت اشخاص حقوقی ۲۹۷
۱. تعریف اشخاص حقوقی و انواع آن ۲۹۸

۲۹۹	الف) اشخاص حقوقی حقوق عمومی
۳۰۰	ب) اشخاص حقوقی حقوق خصوصی
۳۰۲	۲. اهمیت تشخیص تابعیت اشخاص حقوقی
۳۰۴	۳. دیدگاه‌ها درباره شخص حقوقی
۳۰۴	الف) نظریه انکار وجود شخص حقوقی
۳۰۵	ب) نظریه وجود واقعی شخص حقوقی
۳۰۵	ج) نظریه وجود فرضی شخص حقوقی
۳۰۶	۴. ضابطه تعیین تابعیت اشخاص حقوقی (راه حل‌های پیشنهادی)
۳۰۶	الف) تعیین تابعیت شرکت، مطابق با تابعیت شریکان یا سهام‌داران
۳۰۷	ب) تعیین تابعیت شرکت بر اساس اراده مؤسسان شرکت
۳۰۸	ج) تعیین تابعیت شرکت بر اساس محل تعهد پرداخت بهای سهام
۳۰۹	د) تعیین تابعیت شرکت بر اساس محل تأسیس و ثبت شرکت
۳۱۰	ه) تعیین تابعیت شرکت بر اساس مرکز فعالیت
۳۱۰	و) تعیین تابعیت شرکت بر اساس مرکز اداری یا مرکز اصلی
۳۱۱	۵. ضابطه تعیین تابعیت اشخاص حقوقی در قوانین ایران
۳۱۴	۶. استثناهایی در تعیین تابعیت اشخاص حقوقی در ایران
۳۱۵	الف) تابعیت سهام‌داران به عنوان معیار تعیین تابعیت بانک
۳۱۵	ب) تابعیت سهام‌داران به عنوان معیار تعیین تابعیت شرکت‌های هواپیمایی
۳۱۵	ج) معیار پذیرفته شده در بیانیه دولت جمهوری الجزایر درباره حل و فصل دعاوی میان دولت ایران و آمریکا
۳۱۶	۷. تابعیت مضاعف اشخاص حقوقی
۳۱۶	۸. تغییر تابعیت اشخاص حقوقی
۳۳۳	۱۱. اقامتگاه (۱)
۳۳۳	۱. تعریف اقامتگاه
۳۳۵	الف) فرق سکونت با اقامتگاه
۳۳۶	ب) فرق اقامتگاه با تابعیت
۳۳۷	۲. ماهیت اقامتگاه
۳۳۷	الف) اقامتگاه از نگاه حقوق داخلی
۳۳۷	ب) اقامتگاه از نگاه حقوق بین‌الملل
۳۳۸	۳. اثرها و فایده‌های بحث از اقامتگاه بین‌المللی
۳۳۹	الف) اقامتگاه درباره تعیین قانون صلاحیت‌دار
۳۴۰	ب) اقامتگاه در مورد تعیین محاکم صلاحیت‌دار
۳۴۴	ج) اقامتگاه در مورد بهره‌مندی از حقوق و یا انجام تعهدات
۳۴۶	۴. اصول و مبانی اقامتگاه
۳۴۶	الف) اصل لزوم اقامتگاه

۳۴۹	 (ب) اصل وحدت اقامتگاه
۳۵۱	 (ج) اصل تغییرپذیری اقامتگاه
۳۶۱	 ۱۲. اقامتگاه (۲)
۳۶۱	 ۱. اقسام اقامتگاه شخص حقیقی
۳۶۲	 الف) اقامتگاه عام (حقیقی، عمومی)
۳۷۰	 ب) اقامتگاه خاص یا قراردادی
۳۷۲	 ۲. اقامتگاه اشخاص حقوقی
۳۷۵	 ۳. تغییر اقامتگاه اشخاص حقوقی
۳۷۵	 ۴. انواع اقامتگاه‌های شخص حقوقی
۳۸۵	 ۱۳. وضعیت بیگانگان
۳۸۶	 ۱. تعریف بیگانه
۳۸۷	 ۲. انواع بیگانگان
۳۸۷	 الف) مهاجرین
۳۸۸	 ب) جهانگردان
۳۸۸	 ج) دانشجویان
۳۸۸	 د) بازرگانان
۳۸۸	 هـ) کارگران
۳۸۹	 و) افراد مقیم عادی
۳۸۹	 ز) مجرم فراری
۳۸۹	 ح) پناهنده
۳۹۰	 ط) مأمور
۳۹۰	 ی) آوارگان
۳۹۱	 ک) خبرنگاران، عکاسان و دست‌اندرکاران مطبوعات
۳۹۱	 ل) جویندگان کار
۳۹۱	 ۳. اصول و مبانی حقوق بیگانگان
۳۹۱	 الف) اصل شناسایی حداقل حقوق برای بیگانگان
۳۹۳	 ب) اصل رفتار متقابل بین دولت‌ها
۳۹۵	 ج) اصل آزادی ورود، عبور و اقامت بیگانگان
۳۹۶	 د) اصل قوانین داخلی
۳۹۷	 ۴. وضعیت ورود، خروج و اقامت بیگانه در قوانین ایران
۳۹۸	 الف) وضعیت ورود اتباع بیگانه
۴۰۱	 ب) اقامت اتباع بیگانه
۴۰۳	 ج) عبور اتباع بیگانه
۴۰۴	 د) خروج اتباع بیگانه
۴۰۵	 هـ) اخراج اتباع بیگانه

۴۲۳	۱۴. وضعیت حقوق خصوصی اشخاص حقیقی بیگانه در ایران
۴۲۴	۱. استثنای اصل فوق نسبت به اصل کلی برخورداری از حقوق خصوصی
۴۲۸	۲. حقوق تصریح شده برای بیگانگان
۴۲۹	۳. برخی دیگر از حقوق خصوصی اشخاص حقیقی بیگانه در ایران
۴۲۹	الف) احترام به مالکیت‌های معنوی بیگانگان و حمایت از آن
۴۳۱	ب) پذیرش رهن از سوی بیگانگان
۴۳۱	ج) به دست آوردن و تصرف و نقل و انتقال دارایی‌های منقول اتباع آلمانی
۴۳۲	د) مالک شدن دارایی‌های غیرمنقول از سوی اتباع بیگانه
۴۳۲	ه) احوال شخصیه بیگانگان
۴۴۵	۱۵. وضعیت حقوق عمومی اشخاص حقیقی بیگانه در ایران
۴۴۶	۱. بهره‌ها و امتیازهای بیگانگان در بحث حقوق عمومی
۴۴۶	الف) حقوق اساسی (آزادی‌های فردی و مصونیت‌های شخصی)
۴۵۰	ب) حقوق اقتصادی
۴۵۲	ج) حقوق قضایی
۴۵۴	۲. محرومیت‌ها، معافیت‌ها و تکالیف
۴۵۶	ب) معافیت‌ها
۴۵۹	ج) تکالیف
۴۶۹	۱۶. وضعیت اشخاص حقوقی بیگانه
۴۷۰	۱. شناسایی اشخاص حقوقی در ایران
۴۷۲	۲. شناسایی اشخاص حقوقی از راه معاهده‌ها
۴۷۳	۳. حقوق اشخاص حقوقی بیگانه
۴۷۳	ب) حق انجام معامله
۴۷۴	ج) مصونیت محل شرکت و دفاتر و اوراق حسابداری آن
۴۷۴	د) حق ترافع قضایی و مراجعه به دادگاه‌ها
۴۷۴	۴. تکالیف اشخاص حقوقی بیگانه
۴۷۵	الف) تکلیف به ارائه گزارش دوره‌ای فعالیت به مراجع داخلی
۴۷۵	ب) تکلیف به پرداخت مالیات و عوارض
۴۸۳	پیوست‌ها
۴۹۹	پاسخ‌نامه پرسش‌های تستی
۵۳۵	کتابنامه